

Utlåtande

Fördjupad översiktsplan för Kiruna centralort Kiruna kommun, Norrbottens län

Juni 2014

HUR SAMRÅD OCH UTSTÄLLNING HAR BEDRIVITS

Samhällsbyggnadskontoret i Kiruna kommun har, av kommunfullmäktige, fått i uppdrag att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Kiruna centralort.

Ett i november 2013 upprättat planförslag för Fördjupad översiktsplan för Kiruna C har varit på samråd enligt 3 kap. 9 § plan- och bygglagen (SFS 2010:900).

Tiden för samrådet har varit fr.o.m. 2013-12-11 t.o.m. 2014-02-07. Planhandlingen har funnits tillgänglig på Stadshuset i Kiruna, stadsbiblioteket i Kiruna samt på kommunens hemsida. Information om samrådet har lämnats via annonsering i ortstidningar samt via kommunens hemsida.

Inkomna synpunkter under samrådet har sammanställts i en Samrådsredogörelse.

Ett i mars 2014 upprättat planförslag har därefter varit utställt enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (SFS 2010:900).

Tiden för utställningen har varit fr.o.m. 2014-04-09 t.o.m. 2014-06-09. Handlingarna har funnits tillgängliga på hemsidan, anslagstavlan för planer i stadshushallen samt på biblioteket i Kiruna centralort.

Förteckning över utställningshandlingar, uppgifter om hur utställningen ordnats och sändlista framgår av kungörelsen om utställningen. Kungörelse och sändlista finns tillgängliga hos kommunen.

Under utställningstiden har skriftliga synpunkter inkommit från instanser, organisationer m.fl. enligt förteckning på, se nästa sida. Totalt redovisas 15 stycken skriftliga yttranden.

Länsstyrelsens synpunkter i granskningsyttrandet redovisas i sin helhet. Övriga yttranden har i viss mån sammanfattats. Yttrandena i original finns tillgängliga hos kommunen.

Utlåtandet syftar till att ge kommunens beslutande organ en redovisning av de synpunkter som framkommit under granskning/utställning och vilka överväganden som görs i samband härmed.

Avslutningsvis lämnas ett förslag till fortsatt handläggning av den fördjupade översiktsplanen.

Inkomna skrivelser

1. Länsstyrelsen Norrbotten.....	3
2. Bergsstaten.....	6
3. Försvarsmakten.....	6
4. Statens Fastighetsverk SFV	6
5. Trafikverket	7
6. Lantmäteriet.....	9
7. Tekniska verken i Kiruna AB / Kiruna kommunpartner AB.....	9
8. Sametinget	10
9. Laevas sameby	11
10. Gabna sameby.....	12
11. Svenska kyrkan, Jukkasjärvi församling, Kiruna pastorat.....	13
12. Vinterstadens Skoter- och fritidsförening Kiruna, VSFF	13
13. LKAB	14
14. Kiruna Airport	15
15. Privatperson FH	17
16. Privatperson MH	17

INKOMNA SYNPUNKTER SAMT KOMMENTARER

Nedan redovisas en sammanfattning samt kommentarer till samtliga inkomna yttranden. Dessa förvaras i sin helhet i planakten hos Miljö- och byggnämnden.

STATLIGA MYNDIGHETER OCH VERK M.M.

1. Länsstyrelsen Norrbotten

Allmänt

De synpunkter Länsstyrelsen framförde i samrådsyttrandet 2014-02-06 har till stor del beaktats i den aktuella granskningshandlingen. Förslaget har utvecklats bl.a. när det gäller strategiska och mellankommunala frågor, riksintressen, miljö kvalitetsnormer och förslagets påverkan på nationella miljömål.

Kopplingen mellan plankarta och planbeskrivning har förtydligats och plankartan har redigerats.

Framtagandet av kulturmiljöanalys och kommunal trafikstrategi har pågått parallellt med översiktsplanarbetet och har nu kunnat beaktas i högre grad än vad som varit fallet i samrådsskedet.

Riksintressen

Länsstyrelsen anser att kraven på redovisningen av riksintressen i huvudsak tillgodosetts både när det gäller beskrivningen av dessa, samt redovisning av kommunens hur kommunen avser att beakta dessa vid planens genomförande. Planhandlingen har även kompletterats med en kartöversikt över de riksintressen som planområdet kan komma att beröra. Kartbilden är dock

inte komplett när det gäller Försvarmaktens riksintressen och behöver kompletteras enligt med den information som finns på myndighetens hemsida www.forsvarsmakten.se.

När det gäller planens påverkan på riksintresset för rennäring innehåller planförslaget alltför många osäkerheter för att det ska kunna gå att ta ställning till hur detta kan komma att påverkas. Såväl en ny järnväg som framtida skoterleder är exempel på frågor som är olösta och som kan komma att få stor betydelse för rennäringen inom området.

När det gäller redovisningen av utformningen av ny väg E10 anser Länsstyrelsen att det finns anledning att överväga omarbetning av texten på sidan 99 både vad avser delen förbi nya centrum och förbi Sandstensberget. Dialog pågår mellan berörda parter avseende vägens slutliga utformning och troligen så finns en lösning i närtid, kanske redan vid planens antagande. Länsstyrelsen anser därför att beskrivningen bättre behöver spegla en framtida situation, istället för nuläget som kommer att vara inaktuellt inom kort.

Miljö kvalitetsnormer

Förslaget till översiktsplan har sedan samrådsversionen, förtydligats avseende miljö kvalitetsnorm för vatten. Berörda vattenförekomster och deras status redovisas i planen. Planerings övervägande avseende miljö kvalitetsnorm för vatten framgår också. Länsstyrelsen anser i princip att redovisningen av miljö kvalitetsnormer är tillräcklig, även om det varit önskvärt med tydligare redovisning i planhandlingen av riskerna att någon vattenförekomst kan komma att påverkas av planförslaget genomförande, vilket framgår av miljökonsekvensbeskrivningen, MKB.

Kommentar:

Kartan över riksintressen kompletteras vad gäller Försvarmaktens intressen.

Länsstyrelsen synpunkter vad gäller osäkerheten i bedömning av påverkan på rennäringens riksintressen noteras i planhandlingen. Planhandlingen kompletteras så att det tydligt framgår att rennäringens aspekter ska särskilt hanteras i kommande järnvägsplan och i skoterledsplan.

Texten angående nya sträckningen av E10 aktualiseras utifrån de diskussioner som förts mellan kommunen, Trafikverket, Länsstyrelsen och LKAB.

Planhandlingarna kompletteras vad gäller risk för påverkan av vattenförekomst.

Hälsa och säkerhet

Planförslaget har kompletterats med information om hur klimatförändringarna kan komma att påverka planområdet, liksom hur kommunen ser på problematiken med risk för översvämningar och ras m.m. samt hur kommunen avser att hantera beakta dessa frågeställningar.

Ett avsnitt om farligt gods har tillkommit sedan samrådsversionen. Kommunen lyfter bl.a. problematiken med ökad mängd transport av explosiva och oxiderande ämnen till Svappaavaara och Mertainen från LKAB:s utökade verksamhet vid Kimit och eventuella framtida naturgastransporter från Norge.

Med hänsyn till att det i stora delar handlar om industrimark som omvandlas till nytt centrum så blir frågan om förorenad mark viktig att beakta i översiktsplanen och i kommande detaljplanering. Länsstyrelsen anser att kommunen på ett tillfredsställande sätt visar strategier för att hantera detta.

Andra strategiska frågor

Sedan samrådsversionen har redovisningen av hur kommunen avser att tillämpa visions-tankarna i den fortsatta planeringen utvecklets och förtydligats. En komplettering har även skett med redovisning av hur planförslaget förhåller sig till den regionala utvecklingsplaneringen, RUP och RTP.

Redovisningen av mellankommunala frågor har också utvecklats sedan föregående planskede.

Övriga synpunkter

Kulturmiljö

Avsikten är att kulturmiljöanalysen ska utgöra en del av strategin för hantering av kulturmiljön. Länsstyrelsen anser att det behöver framgå att analysen nu är klar och texten på sid. 57 behöver korrigeras. Där står "... i den pågående kulturmiljöanalysen kan ytterligare förslag uppkomma på byggnader som bör flyttas helt eller delvis. Förutom att tydliggöra att analysen är klar så bör det framgå vad analysen säger avseende förslag på ytterligare byggnader som bör flyttas. Korrigering behöver göras både i planhandlingen och i MKB:n.

Länsstyrelsen anser att texten om byggnadsminnet stadshuset på sid 84 som säger "som kommer att behöva rivas" behöver korrigeras. Den rättsliga frågan inte är avgjord och Länsstyrelsen inte har fattat ett sådant beslut. Formuleringen bör därför ändras till att det monteras ned eller alternativt att det inte kan stå kvar på sin nuvarande plats och att dess framtid är oklar. Se även formulering i MKB sid 27.

Länsstyrelsen anser även att texten på sidan 125-126 bör kompletteras med att skadan på kulturmiljön kan begränsas om man flyttar en "kritisk massa" av byggnader.

I planförslaget och Miljökonsekvensbeskrivningen finns hänvisningar till bebyggelsens och kulturmiljöers skydd enligt Lagen om kulturmiljö (KML 1988:950). Men de är ojämnt formulerade och på några ställen otydliga och man bör ha en tydligare skrivning i både samrådshandling och MKB, förslagsvis med likalydande innehåll, i dokumentens början. Där bör man skilja byggnadsminnen respektive kyrkor (kyrkligt kulturminne) eftersom de skyddas med delvis olika metod. Även fornlämningar skyddas från ingrepp och både kända såväl som okända är skyddade enligt kulturminneslagen. Då ingrepp och åtgärder planeras som berör fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkor ska samråd ske med Länsstyrelsen eftersom dessa i regel är tillståndspliktiga.

Miljömål

Storslagen fjällmiljö bedöms i planen som inte relevant att belysa. Länsstyrelsen noterar dock att för rennäringen, som har stort behov av sammanhängande områden från kust till fjäll och där åtgärder inom den fördjupade översiktsplanens område kan påverka rennäringen, så torde det finnas anledning att också belysa det miljö kvalitetsmålet. Fortsatt renskötsel liksom annan djurhållning behövs för att bevara ett vidsträckt och betespräglat fjällandskap som erbjuder livsmiljöer för många arter.

Samråd och beslut

Inför länsstyrelsens granskningsyttrande har följande myndigheter givits tillfälle att yttra sig: Statens Geotekniska institut (SIG), SMHI, Försvarmakten, Trafikverket och Sametinget.

Kommentar:

Planhandlingen och MKB kompletteras angående den färdigställda kulturmiljöanalysen.

Texten angående stadshuset kompletteras i enlighet med Länsstyrelsens synpunkt. Texten kompletteras även med att den nya kulturmiljöanalysen kan utgöra grund för ytterligare diskussion om byggnader som bör flyttas helt eller delvis.

Planhandling och MKB ses över vad gäller skrivning om byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen.

Länsstyrelsen synpunkter vad gäller miljömålet Storslagen fjällmiljö noteras i planhandlingen.

Utöver ovanstående har länsstyrelsen i särskild skrivelse lämnat vissa redaktionella synpunkter.

Kommentar:

Texten har ändrats redaktionellt i enlighet med synpunkterna.

2. Bergsstaten

Den fördjupade översiktsplanen berör flera områden med gällande rättigheter enligt minerallagen. Detta framgår också av planen. Generellt sett är det olämpligt att planera för omfattande bebyggelse på områden med rika och förmodligen sannolikt brytvärda mineralförekomster. Kommunen och innehavarna av mineralrättigheterna är väl medvetna om detta och Bergsstaten har inga ytterligare fakta eller synpunkter på planen utöver de som redan behandlats av parterna.

Kommentar:

Bergsstaten har inga erinringar, synpunkten noteras.

3. Försvarsmakten

Försvarsmakten välkomnar en fortsatt diskussion om utredningsområdena inom planområdet norra delar.

Försvarsmakten vidhåller att alla av myndigheten utpekade riksintressen bör redovisas på kartan "Riksintressen kring Kiruna C", sidan 127 i planhandlingen. Detta för att synliggöra att eventuella konflikter kan komma att uppstå och att fortsatt diskussion måste föras. Vilka dessa riksintressen är framgår i Försvarsmaktens samrådsyttrande.

Kommentar:

Kartan kompletteras.

4. Statens Fastighetsverk SFV

Förvärv av statligt ägd mark för nya Kiruna centralort, i enlighet med regeringens beslut, förutsätter att Kiruna kommun påbörjar ett planarbete för marken med detaljplan som vinner laga kraft. Mark som inte detaljplaneras ska kvarstå i statens ägo.

Ansökan om ytterligare förvärv av mark som staten äger ska lämnas till SFV. I samband med att en ansökan om markförvärv inkommer, skickar SFV ärendet på remiss till länsstyrelsen och Jordbruksverket. Länsstyrelsen samråder härmed med berörd sameby. Begäran om yttrande inhämtas även från Bergsstaten, Sveriges geologiska undersökning, Trafikverket och

LKAB. Därefter skickas ansökan med samtliga inkomna yttranden jämte SFV:s eget yttrande till regeringen för beslut.

SFV har noterat att kommunfullmäktige den 22 april 2014 beslutade att anta utvecklingsplanen för Kirunas nya stadskärna. Av kartan till utvecklingsplanen framgår ett förslag till nytt läge för Sametinget. Utöver att vara ett folkvalt samiskt parlament utgör Sametinget även en statlig myndighet. SFV konstaterar att den plats som föreslås för Sametinget berör fastigheten Tuolluvaara 1:22 som ägs av LKAB, dvs. inte någon fastighet som staten genom SFV äger.

Kommentar:

Texten under avsnitt 6.5 Genomförandefrågor kompletteras med att förvärv av mark förutsätter att kommunen har påbörjat planarbetet för marken.

I översiktsplanen pekas inte ut någon exakt placering av Sametinget.

5. Trafikverket

Planhandlingen har kompletterats med många av de synpunkter Trafikverket framförde i samrådet av planen. Det finns dock fortfarande behov av förtydliganden avseende vad som är kommunens viljeinriktning och vad som är beslutat eller inte beslutat avseende de statliga infrastrukturfrågorna.

I kapitel 6 Omvandlingsmöjligheter framgår inte av kartan, bild 6.3, att inringade korsningspunkter med ny E10, är de behov som kommuner bedömer finns. En del är redan tillgodosedda i arbetsplanen för E10, och en del återstår att planlägga inte bara med läge utan även utformning, standard, funktion mm. Texten och kartan bör justeras med detta.

Kapitel 13, Kommunikationer, har kompletterats avseende förändringsbehovet för vägnät och järnvägstrafiken. Vi vill dock påtala följande. Trafikverket har i dialogen kring nya förutsättningar med anledning av nya centrum, godtagit att det finns skäl att utreda en mer östlig sträckning för delen förbi centrum i en ny vägplan. LKAB:s och kommunens framtagna förslag kommer att utgöra ett av underlagen i detta arbete. Detta behöver förtydligas på sidan 99, där det kan missförstås att LKAB:s och kommunens förslag är att likställa med en arbetsplan/vägplan.

Texten i andra spalten på sidan 99, angående E10 förbi Sandstensberget, anser vi bör strykas. Det pågår en diskussion om lösningar, och texten blir direkt missvisande då den inte utgör något beslut parterna emellan. Det utgör mer en argumentation för kommunens egen lösning än en beskrivning av vad som planeras. Skriv istället att kommunen önskar fler passager.

Vi vill betona vikten av att det tydliggörs att Trafikverkets arbetsplan/vägplan inte är ett förslag att likställa med kommunens egen utredning, utan en utredd plan enligt lagbunden process med hänsyn till omgivningens krav, utformningskrav, standard, funktion mm.

Sista stycket, sidan 97, handlar om persontrafiken till LKAB medan avsnittet handlar om tung trafik. Sista meningen om flödet till Luossavaaraområdet hänger inte ihop i sammanhanget.

Bild 13.1, sidan 98, är smått inaktuell om man läser texten på sid 97 om att LKAB:s nya infart gjorts att mer av trafiken kör Lombolleden (inte Hjalmar Lundbom). Det vore bra om bilden kompletteras med någon rad om den förändringen som är ganska väsentlig.

Kommentar:

Texten förtydligas vad gäller korsningspunkter väg E10.

Texten på sid 99 revideras vad gäller ändrad sträckning av E10 förbi nya centrum och översyn av eventuella justeringar vid Sandstensberget.

Ny rubrik infogas på sid 97 angående LKAB:s trafikflöden. Texten under trafikflöden på sid 97 samt bildtext på sid 98 kompletteras med påpekanden angående de förändringar som skett genom öppnandet av LKAB:s nya infart.

Avsnittet angående det lokala vägnätet, sidan 100, har kompletterats vilket är bra. Men det förändringsbehov som beskrivs i det lokala vägnätet och den trafiköversikt som är gjord omfattar endast statliga vägarna. Kommunen hänvisar, i kommentaren till Trafikverkets synpunkt i samrådet, till att funktioner i trafiknätet måste analyseras allt eftersom olika målpunkter får nya placeringar. Vi anser fortfarande att en översiktlig analys borde kunna göras även av den lokala trafiken utifrån planerade lokaliseringar av nya bostadsområden, nytt centrum och nya industriområden.

Trafiköversikten framhåller betydelsen av att Malmvägen tidigt omgestaltas till den slutliga utformningen där bilister och genomfartstrafiken ska ha en lägre prioritet. Vi vill i detta sammanhang betona att denna omdaning först kan ske när ett alternativ för E10-trafiken finns. Malmvägen kan behöva nyttjas för denna trafik då Lombolleden inte kan användas och ny E10 inte är byggd.

Bild 13.5, sidan 100, saknar förklaring till skillnad mellan blå och röda pilar.

Kommentar:

Synpunkterna angående översiktlig trafikanalys och Malmvägens utformning noteras. Bild 13.5 utgår.

Planhandlingen har kompletterats avseende utredda alternativ för placering av ny järnvägsstation, och förtydligande har införts avseende vad som förordas av kommunen. Detta är bra.

Däremot är texten om den tekniska utredningen felformulerad. Trafikverket gjorde en spårteknisk studie inom de korridorer som kom fram i förstudien för järnvägsstationen, för att se om det är möjligt att rent tekniskt lokalisera en station i det läge kommunen skissat på i sin utvecklingsplan. Viss justering av korridorerna följer av en järnväg till önskat läge i centrum (som inte var känt i förstudieskedet). Spårstudier görs normalt senare i utredningsprocessen. Vid val av alternativ görs avvägningar mot våra transportpolitiska mål och här saknas ett stort underlag. Det är viktigt att kommande utredningar inte begränsas av spårstudiens korridorer. Rent generellt ska de korridorer som presenteras i en spårteknisk studie betraktas som vad de är dvs en spårstudie. Trafikverket anser att detta måste klargöras och att bild 13.8 tas bort alternativt byts ut mot en bild av förstudiens korridorer som föregåtts av en formell planeringsprocess.

Kapitel 13.6 Flygtrafik, sidan 105: Flygplatsens riksintresse omfattar förutom det markområde som direkt används eller kan komma att användas för flygplatsens behov, även flygplatsens så kallade influensområden, som t ex flyghinderytan. Detta beskrivs om än lite otydligt då första meningen i sista stycket inte inkluderar hinderytan i riksintresset medan den fortsatta texten gör det.

Kommentar:

Texten justeras vad gäller den spårtekniska studien liksom bildtexten till bild 13.8.

Texten angående flygets riksintresse kompletteras.

6 Lantmäteriet

Lantmäteriet har inga synpunkter på förslaget till den fördjupade översiktsplanen för Kiruna centralort.

Kommentar:

Ingen erinran.

KOMMUNALA NÄMNDER OCH ORGAN

7. Tekniska verken i Kiruna AB / Kiruna kommunpartner AB

Tekniska verken framhåller att framtida placering av anläggning för materialhanterings/avfallsanläggning samt energiproduktion behöver närhet till järnväg. Detta är av största vikt för att kunna tillgodose effektiva och miljövänliga transporter av avfall/material/produkter. Att i längden transportera detta via lastbilar är varken ekonomiskt eller miljömässigt hållbart. Tekniska Verken vidhåller därmed sitt tidigare yttrande kring denna fråga. Tanken är att anläggningen ska utvecklas till Kirunas "Energi- och miljöcenter". Detta center ska vara utpekad i plankartan enligt tidigare samrådsyttrande.

Lämplig placering av materialhanterings-/avfallsanläggning och anläggning för energiproduktion är mellan LKAB:s infart och järnvägen, väster om godsterminalen.

Viktiga aspekter för kraftvärmeverket är bland annat:

- Bibehållet flöde i Luossajoki, annars riskeras försämring av miljön och dyr omdragning till ny recipient.
- Möjlighet till ökad användning av spillvärme. Ny framtida placering i anslutning till transportvägar/järnväg och avskilt från bostadsområden får att minimera störning från lukt och buller.

Kommentar:

Texten under avsnitt 6.3, Industriområde söder om Kiirunavaara kompletteras med att området även kan användas för materialhantering. När det gäller energiproduktion bör utpekandet av ett specifikt område avvaktas.

Med anledning av att inte samtliga av Tekniska Verkens synpunkter i samband med granskningen av samrådshandlingarna beaktats har vi noterat följande som viktigt att förändra och belysa i den fördjupade översiktsplanen.

Översiktsplanen

Tekniska verken framför att text under avsnitt 16.2, avfallsdeponier, är felaktig samt har även synpunkter angående gators utformning vad gäller möjligheter till självfallsledningar och lämplig precisering av hög komfort för cykel- och sparkparkerings.

Kommentar:

Texten rättas angående avfallsdeponi.

Övriga synpunkter noteras. Utformning av gator, cykel- och sparkparkerings m.m. är viktig för skapandet av en god bebyggd miljö, varför avvägning mellan tekniska

aspekter och gestaltningsaspekter alltid måste göras för att erhålla en sammantaget god miljö.

Miljökonsekvensbeskrivning

Tekniska verken har redovisat förtydliganden, som rör befintliga faktaförhållanden och behov av åtgärder i miljökonsekvensbeskrivningen.

Utöver detta har synpunkt framförts angående återvinningscentralens eventuella påverkan på nytt bostadsområde samt behov av samordnat kontrollprogram för Luossajärvi/Luossajoki-systemet.

Kommentar:

Miljökonsekvensbeskrivningen har i huvudsak kompletteras enligt TVAB:s förslag.

Synpunkterna angående återvinningscentralen samt behov av samordnat kontrollprogram noteras.

INSTITUTIONER, FÖRENINGAR / ORGANISATIONER

8 Sametinget

Sametinget ska verka för en levande samisk kultur. Sametingets uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland renskötselns intressen vid nyttjandet av mark och vatten.

Den samiska kulturen har levt och verkat i Kiruna kommun sedan långt tillbaka och Sametinget anser att planen borde lyfta fram den samiska kulturen som en viktig del i att skapa en attraktiv kommun och centralort.

5. Strategier för stadsomvandlingen, sidan 39, Natur och stad i samspel. Kommunen tar upp att gruvnäring och rennäring är de naturnäringar som är grunden för Kirunas existens. Sametinget föreslår att kommunen i stadsomvandlingen ska lyfta fram den samiska kulturen exempelvis i bebyggelse- och parkområden.

Kommentar:

Vikten av den samiska kulturen framhålls under avsnitt 4.3 Nyckelfrågor för det framtida Kiruna kommun. Rennäringen hanteras i ett eget avsnitt 12.6.

Kommunen noterar Sametingets förslag att kommunen i stadsomvandlingen ska lyfta fram den samiska kulturen exempelvis i bebyggelse- och parkområden. Denna fråga får hanteras i samband med kommande planering, t.ex. i kvalitetsprogram/gestaltningssystemet. Texten under 5.3 förtydligas angående detta.

8. Miljökonsekvenser pågående gruvverksamhet, sidan 69 MKB, Påverkan på riksintressen. Kommunen beskriver under *Rennäring*: Själva gruvbrytningen kommer inte att bedrivas inom område som är av riksintresse för rennäringen, men en konsekvens av LKAB's utökade malmförädling kan bli en utökning av gruvavfallsdammarna. Sametinget föreslår att lägga till att det i sin tur påverkar Laevas sameby eller hänvisa till sidan 72 där det beskrivs närmare.

Kommentar:

Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras på sidan 69 med hänvisning till sidan 72.

8. *Miljökonsekvenser pågående gruvverksamhet, Identifiering och beskrivning av miljökonsekvenser vid planerad gruvbrytning i Kiirunavaara, sidan 73 MKB, Gruvbrytningen och miljömålen.* I planen bedöms inte miljömålet Storslagen fjällmiljö som relevant. Sametinget bedömer att det är relevant då samebyar har betesmarker i kommunen och renen är en förutsättning för att nå miljömålet. Renen är det enskilt viktigaste betesdjuret i fjällen. Renens bete i fjällen är en ekosystemtjänst som renskötseln levererar och är en del av den samiska kulturen. Sametinget ser att om samerna ska kunna upprätthålla renbetet i fjällen krävs livskraftiga renhjordar. Och renen kräver vidsträckta sammanhängande områden året om från kust till fjäll.

Sametinget saknar en helhetsbedömning av konsekvenserna för stadsomvandlingen samt andra konkurrerade intressen i området. Inte heller lyfts indirekta konsekvenser där bland annat närliggande samebyar berörs samt att den samiska kulturen kan komma att hotas i framtiden i och med stadsflytten samt gruvans utbredning med tillhörande infrastruktur.

Kommentar:

Texten kompletteras angående miljömålet Storslagen fjällmiljö, se även kommentar till Länsstyrelsens granskningsyttrande, skrivelse 1. Även Länsstyrelsen har framhållit osäkerheten i bedömning av den sammantagna påverkan på rennäringens riksintressen. Detta noteras i planhandlingen.

9. Laevas sameby

Av MKB framgår att planförslaget kommer att generera betydande direkta och indirekta effekter på Laevas rennäring med stor risk för omläggning av renskötseln och att flyttning till fots kan upphöra samt att områden med rastbete inte kan nyttjas.

Samebyns uppfattning är att de konsekvenser som kan uppstå för samebyn alltså inte belyses i tillräcklig omfattning i FÖP och MKB. Det uttalas att åtgärder kommer att ge konsekvenser för rennäringen men detta utvecklas inte vidare desto mer. Mot bakgrund av att rennäringen är ett riksintresse är det inte tillräckligt att bara uttala att rennäringen "måste beaktas". Dessutom efterfrågas en redovisning av hur samebyns flyttleder ska säkerställas. Detta måste finnas i MKB.

När det gäller planförslagets persontrafikjärnväg sägs, helt riktigt, att det innebär en påtaglig påverkan på riksintresset rennäring. Sedan hänvisas till att frågan utreds vidare av Trafikverket i kommande järnvägsplan. Det bör av FÖP och MKB framgå vilken påverkan planförslagets persontrafikjärnväg kan få för Laevas sameby och på vilket sätt samebyns funktionalitet kan säkerställas. Att hänvisa till Trafikverket och deras planarbeten är inte tillräckligt.

Kommentar:

Kommunen instämmer i att den fördjupade översiktsplanen inte fullt ut beskriver den sammanlagde påverkan av översiktsplanen. När det gäller vissa frågeställningar visar planen endast på behov av fortsatta utredningar, det gäller bl.a. ny järnvägssträckning till föreslaget resecentrum i anslutning till nya centrum. Detta har även påpekats i Länsstyrelsens granskningsyttrande, se skrivelse 1. Länsstyrelsen synpunkter vad gäller osäkerheten i bedömning av påverkan på rennäringens riksintressen noteras i planhandlingen. Påverkan på rennäringen är en frågeställning som måste bevakas även fortsättningsvis i samband med fortsatta fördjupade studier av U-områden m.m.

Samebyn motsätter sig att området i det f.d. Triangelspåret utreds för verksamhet. I MKB anges att U6 kan bli en betydande miljökonsekvens, men att det behöver utredas närmare. Området är, som betonats tidigare, känsligt och bör därför redan i detta skede forskonas från ytterligare störande verksamhet. Samebyn har en 50 meters passage strax norr om triangeln och området bör därför få vara orört för att inte ytterligare påverka samebyn.

Kommentar:

Synpunkten noteras.

10. Gabna sameby

U5

Gabna hänvisar till tidigare skrivelse till Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2014-04-24 med anledning av förslag till planområde Östra industriområde, etapp 3. Hela området mellan Kiruna flygfält och Lombolo och mot det nya industriområdet är avsatt som riksintresse för samebyns renskötsel (övernattningsbete, trång passage mm). Gabna har vid tidigare samtal med företrädare för Kiruna kommun inte motsatt sig etapp 3, men har villkorat sitt medgivande med att kommunen uppför stängsel (instängsling) av hela industriområdet och fram till flygfältsvägen. Skoterleder eller andra verksamheter anläggs inom området mellan Kiruna flygfält och Lombolo där samebyn bedriver sin näring.

U5 utredningsområde kan således inte godtas av samebyn och bör avföras som utredningsområde.

Kommentar:

Synpunkten noteras. Påverkan på rennäringen är en frågeställning som måste bevakas fortsättningsvis i samband med fortsatta fördjupade studier av U-områden m.m.

Skotergarage, område 2, intill reningsverket

Gabna hänvisar till tidigare skrivelse till Kiruna kommun daterad 2014-04-01. Samebyn har sin enda flyttled strax öster om det tilltänkta området för skotergarage. Redan år 1974 fastställdes flyttleden med stöd av rennärlagen såsom fast flyttled. Därefter har Jordbruksverket år 2005 klassat flyttleden med omgivande rast- och övernattningsområden som riksintresse för samebyns renskötsel, bl.a. utgör flyttleden trång passage. Flyttleden används ungefär av 4-6 vintergrupper österut. Flyttleden används också frekvent vid förflyttning av renar västerut mot vårbetesmarkerna. Enligt kommunen kommer ca 100 garage att uppföras i det sökta området.

Enligt samebyn är området för skotergarage lokaliserad alltför nära flyttleden och aktiviteterna och rörelserna i området kommer att menligt inverka på samebyns renskötsel i området. Området inte kan bebyggas av skotergarage då det innebär allvarligt hinder för samebyns renskötsel. I stället bör området söder om Lombolo utredas närmare för ev ny etablering av skotergarage.

Kommentar:

Det föreslagna området för skotergarage intill reningsverket ändras i planförslaget till ett utredningsområde (U7).

Övrigt

Gabna har vid flera tillfällen med skärpa framfört att Kiruna centrum inte får inkräkta på samebyns renskötsel norrut. Anläggningar för det fria friluftslivet, hotelletableringar mm får inte anläggas i ytterområdet då uppenbar risk föreligger för störningar för samebyns renskötsel både direkt och indirekt påverkan. Ingående samtal/samråd måste ske med samebyn angående stadsomvandlingen.

Kommentar:

Synpunkten noteras. Kommunen anser liksom Gabna sameby att ingående samråd är angelägna i förändringar som kan påverka samebyns verksamhet.

11. Svenska kyrkan, Jukkasjärvi församling, Kiruna pastorat

Kyrkorådet i Kiruna pastorat anser att det framtida behovet för pastoratets verksamhet, som kommer att påverkas av gruvverksamheten, framgår tydligt i förslaget till fördjupad översiktsplan men vill tydliggöra behovet av markområde och placeringen av nytt kyrkokvarter i framtida Kiruna centralort.

Placeringen av det nya kyrkokvarteret innefattande Kiruna kyrka och församlingshem ska vara enligt av kyrkorådet utförd markering i av Kiruna kommun presenterad principskiss över det nya centrumområdet Till skrivelsen bifogas en principskiss över det nya centrumområdet med kyrkorådets redovisning av behov av nytt kyrkokvarter.

Kommentar:

Synpunkten noteras. I översiktsplanen redovisas ett större område för Kirunas nya centrum, utan precisering av placering av olika funktioner. Centrumområdet omfattar även ny kyrkotomt. Placering och utformning av kyrkotomten kommer att regleras genom detaljplaneläggning. Planläggningen kommer att ske i samarbete med Svenska kyrkan.

12. Vinterstadens Skoter- och fritidsförening Kiruna, VSFF

I skrivelsen framförs ett antal synpunkter vad gäller skoterledsunderhållet och skyltning.

Betr. Utvecklingsplanen och kommande detaljplaner yrkar VSFF följande;

1. Det är av stor vikt att de etablerade lederna Centrumleden, Ringleden samt utfarterna till Jukkasjärvi, Kurravaara, Holmajärvi, Rautas bibehålles och att det anordnas "Underfarter" alltså viadukter i första hand längs de nya vägsträckningarna, detta är de enda trafiksäkra erfarenhetsmässigt då överfarter i plan med väg skapar klara olycksrisker vilket inte minst kunnat noteras efter Paksuniemivägen m. fl. planöverfarter.
2. VSFF yrkar att leden mot Kaalaluspa får en ny sträckning jämbördig med den som nyttjats under årtionden (fram till den gamla "renvarningsövergången"), detta särskilt då det nu handlar om en ny vägsträckning och den gamla leden på bergssidan är svårunderhållen med sträckning efter en kraftlinje som aldrig är lämpligt för en skoterled!
3. VSFF:s yrkar att den nya vägsträckningen runt det nya samhället klart medge en ny kompletterande led då den tidigare planerade leden över skidspårssystemet bakom Matojärvi inte blev verklighet med tänkta träportaler mm. Befintlig led runt Luossavaara via Nukutus bibehålles.
4. VSFF har konstaterat att skotertrafik nu förekommer längs den gamla banvallen förbi gamla badplatsen och via Ljusdalsviadukten och eftervägkanten upp mot Truckvägsleden.

VSFF yrkar att Kommunen uppta frågan om LKAB:s stängselplacering så att denna ledsträckning kan bibehållas och förbättras; markeras så länge som möjligt! Leden innebär ju därmed en fungerande Ringled!

5. 5. Betr. det tidigare beslutet om tillåten skotertrafik från delar av samhällets bostäder kortast farbara sträcka efter gator och vägar ut till närmaste skoterled så anförde ju VSFF att dylikt beslut bör följa trafiklagen med vissa utsedda stråk och inte stora arealer som beslutet då utgjorde och som överklagades vilket vann gehör ... Trots allt var beslutet med den 2-åriga perioden mycket uppskattat och utan olyckstillbud och mycket efterfrågat att återupprättas vilket vi vid varje års "Snöskoterns Dag" och vid "Rautas-Premiären" förförfrågan om! Därför yrkar VSFF att ett nytt beslut för vissa färdstråk in till det nya samhället och det gamla skapas och beslutas i planverket. Ett dylikt system skapar bättre trafik och bättre efterlevnad av lagar och minskar risken för buskörning en i VSFF:s mening. Om ett dylikt system inte fungerar så kan ju faktiskt redan från början skapas möjlighet att upphäva beslutet.
6. Betr. TGA Industriområde så yrkar VSFF följande; Området ligger i utkant av planområdet och består av den gamla TGA-gruvan där det förekommer mängder av orter & spelsalar, alltså stora berghåligheter liknande de som finns under Luossavaaraslutningen!! VSFF yrkar därför **att området klassas för enbart föreningsverksamhet och att inte andra stora byggnationer tillåts på området** vilket är det nu mest lämpliga! Enl uppgift bibehålles golfbanan vilken då blir en naturlig buffert mellan det nya samhället och föreningsområdet! Det torde även vara så att en hel del markföroreningar förekommer i detta mellanområdet då här tidigare var avfallsdammar för gruvverksamheten! Golfbanan kan även som nu nyttja infart via TGA.

Kommentar:

Synpunkterna om underhåll och skyltning noteras, men detta är en fråga som inte hanteras i översiktsplanen.

Detaljutformning av skoterleder hanteras i skoterledsplan och kommande detaljplaner.

Synpunkten om TGA industriområde noteras. Tuolluvaara gruvområde är inte tillgängligt för exploatering p.g.a. säkerhetsskäl. Utanför stängslet betecknas området som strategiskt utvecklingsområde.

FÖRETAG

13. LKAB

LKAB har tagit del av "Utställningshandling Fördjupad översiktsplan för Kiruna centralort och plankarta, miljökonsekvensbeskrivning och samrådsredogörelse. LKAB vidhåller de generella ställningstagandena från yttrandet i samrådsskedet.

Utställningshandling och plankarta

Det noteras att fördjupade översiktsplanen reviderats efter inkomna synpunkter. Som planbeskrivningen redovisar på sid 49 bör planering av bostadsbebyggelse i de västra delarna söder om Lombolo utredas närmare med hänsyn till framtida deformationsprognoser.

För att bemöta den stora efterfrågan på framför allt villabebyggelse kommer LKAB att undersöka förutsättningar för ett antal områden, till exempel Petsamo. Detta område beskrivs

som olämpligt för bebyggelse i planbeskrivningen utifrån LKAB:s tidigare yttrande då det rådde större osäkerhet kring malmfyndigheter.

Kommentar:

Synpunkten noteras. Genom begäran av planbesked kan prövning ske av lämpligheten att planlägga ett visst område, som inte finns redovisade i den fördjupade översiktsplanen.

LKAB vidhåller från tidigare yttrande vikten av att kommunen gör ett generellt ställningsstagande av förutsättningar för ny bebyggelse längs med nya E10:an i förhållande till Länsstyrelsens rekommendationer för farligt gods. Dessa riktlinjer och en samlad riskbedömning för hela sträckan är nödvändig, dels för kvalitetssäkring av omfattning av den planerade stadsstrukturen som redovisas i utvecklingsplanen, dels ur likabehandlingsprincipen för enskilda detaljplaner längs sträckan.

Kommunen har för avsikt att lämna in en begäran till statens Fastighetsverk om att förvärva område U1 (sid. 56). LKAB noterar att (delar av) detta område, Jukkasjärvi bandel 100:15, inte ägs av statens Fastighetsverk utan av LKAB.

Kommentar:

Översiktsplanen har kompletterats med Länsstyrelsens riktlinjer för skyddsavstånd till led med transport av farligt gods. I arbetsplan för E10 finns en riskutredning, men eftersom den fördjupade översiktsplanen för Kiruna C inte var reviderad vid upprättandet av analysen fanns flera av de nu aktuella bebyggelseområdena inte med i denna analys. I samband med att ändrad sträckning av E10 förbi nya centrum ska utredas kommer ny riskanalys att upprättas av Trafikverket.

Texten vad korrigeras vad gäller ägandet av fastigheten Jukkasjärvi bandel 100:15, av fastighetsregistret framgår dock inte att LKAB har fått lagfart på fastigheten.

MKB

På sid 37 (planbeskrivningen sid. 51 och 83) anges att stängslet runt Tuolluvaara gruvområde berör golfbanans möjlighet till tidigare planerad utbyggnad.

Att den planerade utökningen av stängsel för att förbättra säkerheten för de som vistas i området skulle omkullkasta golfbanans planer så som fördjupade översiktplanen antyder bör inte användas som huvudskäl. Den tidigare planerade utbyggnaden av golfbanan var planerad till delar av rasområdet innanför stängslet. Denna placering är inte realistisk med hänsyn till säkerhet mot rasrisk. Detta förhållande har inte förändrats de senaste 30 åren.

På sid. 60 planbeskrivning samt MKB anges att "Utvecklingen av gruvverksamheten innebär att ytterligare ett pelletsverk samt anrikningsverk byggs på LKAB:s industriområde. Det finns inga beslut kring detta, utan texten härrör från tidigare FÖP och avser KK4 som togs i drift för ett par år sedan.

Kommentar:

Synpunkten angående stängsel noteras.

Den felaktiga texten i planbeskrivningen och MKB angående pelletsverk korrigeras.

14. Kiruna Airport

Verksamhet

Kiruna Airport drivs av statligt ägda Swedavia koncernen i nätverk med 10 andra flygplatser i Sverige. Swedavia driver kommersiellt verksamhet som utöver infrastruktur för flygtrafik även innefattar fastigheter, lokaler, marknadskanaler och service för företag med företrädesvis lokal förankring. Utveckling av den icke-flygrelaterade affärsverksamheten är vital för att möjliggöra tillhandahållande av infrastruktur för flygtrafiken liksom den lokala förankringen.

Kiruna Airport redovisar i skrivelsen sakinformation om flygplatsens belägenhet, verksamhet, antalet anställda och skydd som riksintresse m.m. En ombyggnad av ankomst/avgångshallen pågår och ny masterplan får vidare utveckling träder i kraft 2015.

Förändringsbehov

En förlängning av landningsbanan med 500 meter är en strategiskt angelägen infrastruktursatsning för framtiden. Kiruna flygplats och Swedavia har önskemål om utbyggnad av olika faciliteter i anslutning till flygplatsen. Målsättning är att tillgodose näringslivet tillgång till god infrastruktur och effektiva lösningar.

Flygplatsen bedömer att möjligheterna är goda till att omgående etablera ytterligare, för ett komplett resecentrum med taxi, buss, tåg samt hotellfaciliteter på och vid Kiruna Airport, vilket finns preciserat i Swedavias närliggande planer. Det utgör en förutsättning för ytterligare tillväxt för näringslivet i Kiruna.

Kiruna Airport har struktur, investeringsmöjligheter och erfarenhet att redan idag påbörja etableringar och säkerställa att Kirunas omställning i och med stadsomvandlingen inte påverkar näringslivets utveckling negativt genom väntan och fördröjningar i processer. För flygindustrin skapas kombinationen av förlängd landningsbana och bättre faciliteter på flygplatsen samt snabb access in på destinationen ett ökat intresse för fler avgångar och destinationer in/ut Kiruna.

Besöksnäringen har stora och direkta möjligheter att säkerställa en hållbar destinationsutveckling genom resecentrum vid flygplatsen som anpassas både till resenären/besökare och till företag inom besöksnäringen vilka kan ha sin bas och/eller transfer facilitet med permanent och säker placering vid flygplatsen. Hotell och serviceinrättningar anpassas till både besöksnäring och flygverksamhet samt den stora potentiella testverksamheten som etablerat sig vid Kiruna flygplats. För bil-, teknik- och flygtest samt aerospaceindustrin och olika forskning områden relaterat Arktis saknas idag infrastruktur med hotell och förplägnad i anslutning till flygplatsen. Här kan konferens och eventsidan utvecklas och behov inom det tillgodoses.

Spaceport Sweden har redan i dag verksamhet ute på flygplatsen. I snar framtid kan bemannade rymdflygningar äga rum på Kiruna Airport som kommer föregås av testflygningar samt vidare kopplar på den destinationsutvecklingsprocess Kiruna är i idag. Industrier, turism och stormarknader passar bra att etableras i anslutning till flygplatsen. Detta ska samplaneras i dialog med Kiruna kommuns totala utbud för att gynna den totala handeln i Kiruna.

Förbättrad samordning med alla transportslag behövs avseende flyg, tåg, buss och taxi. Det gäller till och från Kiruna Airport ut i destinationen och regionen. Swedavia är övertygad om att etableraodet av resecentrum på Kiruna Airport är det bästa alternativet för Kiruna. I dag finns ingen samordning mellan transportslagen och efterfrågan på detta är akut. Med ett resecentrum på Kiruna Airport får vi den samordningen som vi behöver för alla som reser in och ut från Kiruna. En direkt tillväxt i resandet i form av fler flyglinjer och tåglinjer samt nya arbetstillfällen i flera näringar blir en effekt av denna samordning.

Flygets riksintresse utgörs av flygplatsen och dess infrastruktur. Även om det inte finns någon yta angiven för detta riksintresse kan man dock betrakta flyghinderytan som flygets anspråk på mark. Flyghinderytans utbredning i höjd- och sidled avgör vilken verksamhet som kan

tillåtas. Eftersom flyghinderytan går in över Kiruna centralort påverkar den bebyggelse-utbredningen. Linjerna på kartan anger höjder och kan liknas vid en tratt eller fotbollsstadion runt flygplatsen.

Byggnationer får inte sticka upp ovanför dessa höjder enligt vissa regler. Se bild 13.9. För byggnader eller andra anordningar som överstiger 20 meter bör en lokaliseringsbedömning göras. En hinderanalys är en komplett analys av påverkan på flygtrafiken.

Kommentar:

Synpunkten noteras. Kommunen ser positivt på en utveckling av Kiruna flygplats, men detta måste samtidigt balanseras så att utvecklingen av Kiruna centralort och flygplatsen sammantaget får en attraktiv utveckling. Kommunen har för avsikt att etablera ett resecentrum i direkt anslutning till nya centrum. En fortsatt dialog med flygplatsen angående dess utvecklingsplaner är angeläget för kommunen.

ÖVRIGA

15. Privatperson FH

I FÖP:en framgår att västra industriområdet (Ställverksvägen, Kabelvägen, Lastvägen, Maskinvägen) ligger som en mur och skär av i princip hela Lombolo från nya Kiruna C. Eftersom den här delen av industriområdet inte påverkas av LKAB:s fortsatta verksamhet så kommer inte heller LKAB att gå in och ta några kostnader för att avveckla industriområdet och flytta verksamheterna. Detta har kommunen haft i åtanke när man framtagit FÖP:en och istället kallat det här för verksamhetsområde där man tror att verksamhetsutövarna på området vill sälja sina tomter för hotellbyggen, handel osv till attraktiva priser då efterfrågan på tomter tros bli hög. Kommunen har valt att inte själv detaljplanera området till någonting attraktivt och hållbart eftersom det skulle innebära att man måste tvinga bort miljöfarliga verksamheter och sanera marken för att uppnå gällande miljö kvalitetsnormer vid en detaljplaneändring – en kostnad som i så fall landar på kirunaborna. Därför har man istället valt att behålla ”muren” mellan Lombolo och nya Kiruna och släppa den fri för marknaden. Men det man glömmer är att om någon vill bygga hotell eller butik granne med en miljöfarlig verksamhet så kommer Länsstyrelsen ha synpunkter på det. Det innebär att det räcker att en verksamhetsutövare inte vill lägga ner sin verksamhet för att det inte ska bli någon omvandling. Nya Kiruna var ju tänkt att vara tillgängligt även för gående och cyklister som bor på Lombolo. Det här är inte att bygga Kiruna starkt för framtiden. Det här är att fuska fram en primitiv lösning för att man inte har förmågan att kräva en hållbar helhet av LKAB.

Kommentar:

Området är markerat som strategiskt centrumnära utvecklingsområde.

16. Privatperson MH

Kommunstyrelsen beslutade 2005-09-05 att ge kommunstyrelsens presidium i uppdrag att av Malmfältgruppen begära en statligt finansierad oberoende utredning av sprickbildningens utveckling och spridning i Kiruna. Jag anser att eventuella ändringar av översiktsplanen ska invänta resultatet av denna utredning.

Kommentar:

Synpunkten noteras.

Fortsatt handläggning

Planhandlingarna kompletteras i enlighet med ovanstående kommentarer.

Den fördjupade översiktsplanen föreslås därefter antas av kommunfullmäktige. Samtidigt upphävs den tidigare fördjupade översiktsplanen för Kiruna C 2006.

Kiruna kommun

Mary Rosenfors

Projektledare